

VERSCIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . 5.50.

ZONDAG 3, MAANDAG 4 JUNIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beursteeg, te Amsterdam.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.

Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels. . . . .
Voor elken regel meer. . . . .
Behalve d 35 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel
regt daaronder begrepen.

De Sondsche Tol.

Het moge waar zijn, dat Nederland in het Staten-stelsel van Europa, om het evenwigt te bewaren, weinig gewigt meer in de schaal legt; het moge als een uitvloeisel daarvan waar zijn, dat de Nederlandsche diplomatie dikwijls in het buitenland weinig vermag uit te rigten; er komen niettemin nu en dan Europeische vraagstukken voor, waarbij het belang van ons land grooter is, dan dat van menig ander Rijk, en waardoor aan onze diplomatie, zoo het haar slechts behaagt en zij in staat is iets meer te doen dan officiële diners bij te wonen, de gelegenheid geopend wordt, zich een hoogst nuttigen werkkring te verschaffen. Onder die vraagstukken rekenen wij den Sondschen tol. Wij zullen wel niet noodig hebben breedvoerig over deze, een ieder bekende belasting op de scheepvaart uit te weiden.

Oorsprong en geschiedenis vindt men naauwkeurig medegedeeld in eene te Leiden in het licht verschenen verhandeling van JHR. MR. F. P. V. D. HOEVEN, *«Bijdrage tot de Geschiedenis van den Sond-tol.»* Doch ook onze tijdschriften hebben zich met deze zaak onopzettig gehouden. Wij verwijzen naar het opstel in den *«Gids»* van den heer P. N. MULDER, en naar dat in *«Sluuts Tijdschrift»*, XI, 7, van den heer H. A. WIJNNE; in beiden vindt men in korter bestek zoo-vel de geschiedenis als de tegenwoordigen stand der zaak behandeld. Gaarne zeggen wij het den eerwaarde heer, wanneer hij er op opmerkzaam maakt, hoe men in zijn eigen land er op uit is alle belemmeringen voor handel en scheepvaart op te heffen, Europa het geduldig moet aanzien, dat in den Sond, ten behoeve eener vreemde mogendheid, eene belasting, waarvan zijne schepen geheven wordt; eene belasting, waarvoor men geen genot heeft, integendeel, die slechts oponthoud en nadeel veroorzaakt; eene belasting door een Duitsch Schrijver vergeleken bij de Tienden, den kloosters in de middeleeuwen afgestaan, met dit onderscheid, dat daarvoor althans nog eene vergoeding aan de zijde des grafs beloofd werd. Wij weten, dat van de zijde van Denemarken, afgezien van historische herinneringen, daartegen wordt aangevoerd, dat het de kusten van vuurtorens en bakens voorziet. Doch dan vragen wij met den laatstgenoemden schrijver, waar een tweede land is, hetwelk zich zoodanige afperkingen van voorbijzeilende schepen veroorlooft? Niet alleen echter, dat die kosten van vuurtorens, bakens enz. door de opbrengst van den Tol verreweg gedekt worden; uit eene statistiek der vuurtorens van den heer C. BABBAGE, te Londen, te vinden onder de bijlagen van het *«Compte rendu des travaux du Congrès général de Statistique à Bruxelles, 1853,»* blijkt, dat het aantal dier torens bedraagt in:

Groot-Brittannië	552
De Vereenigde Staten	337
Frankrijk	183
Zweden en Noorwegen	77
Rusland	72
Denemarken	57
Nederland	49

Behalve vele dier Staten op eene gelijke contributie van den wereldhandel aanspraak zouden kunnen maken. Doch het is nietmet Denemarken's regt dat wij ons onledig houden; dat zulks alleen op tractaten berust, blijkt voldoende uit de hier bovengenoemde werken. Evenmin zullen wij hier van het tarief melding maken, hoewel het wel der vermelding waardig is, voor onderscheidene artikelen het bedrag van den Tol nog steeds hetzelfde is, als dat, hetwelk in 1845 bij het verdrag van Christianopol vastgesteld is. Op de waardigheid heeft het tarief dus alle aanspraak. De reden, waarom wij hier de opmerkzaamheid, van de Regering als van handel en scheepvaart, op dezen Tol vestigen, is om ter regtvaardiging van het boven gezegde en ten bewijze van het belang,

dat Nederland daarbij heeft, mede te deelen, dat uit de laatstaangehaalde verhandeling blijkt, dat gedurende de laatste 5 jaren gemiddeld de Sond gepasseerd zijn:

Engelsche schepen	5,100
Noorweegsche	3,000
Zweedsche	2,100
Hollandsche	1,900
Pruissische	2,400
Deensche	1,700
Fransche	300.

De bijdrage van ons land tot dezen tol bedroeg gemiddeld gedurende de jaren 1835 tot 1851 f 181,000, of 6½ pCt. van de geheele opbrengst van bijna 3 millioen guldens 's jaars.

En dat die bijdrage niet onbelangrijk toeneemt, mag daaruit blijken, dat ze gedurende de jaren 1845 tot 1851 gemiddeld f 260,000 of 9½ pCt. bedroeg, boven en behalve den Tol door den Nederlandschen handel betaald voor goederen, welke in schepen onder vreemde vlag het kasteel Kroonenburg passeren.

Wij gelooven genoegzaam aangetoond te hebben, dat ons land bij deze quaestie mag geacht worden groot belang te hebben; voor nadere bijzonderheden verwijzen wij, zoo als gezegd, naar de bovengenoemde verhandelingen, waar men een en ander meer breedvoerig opgeteekend en ontwikkeld vindt.

Het is op grond van dit belang van onzen handel en scheepvaart, dat wij het allezins achten tot de roeping onzer diplomatie te behooren, om zich aan deze zaak ernstig gelegen te laten liggen. Daartoe zal zij een krachtiger spoorslag vinden, wanneer de Kamers van Koophandel, de wettige organen van den handel, hare stem verheffen, om te trachten zich van dit juk te bevrijden of althans daarin eenige verzachting te erlangen, met het vooruitzicht, om het eenmaal geheel af te schudden. Het is onze meening, dat hoe ook de oorlogsfakkels in Europa moge woeden, een tijd als de tegenwoordige, waarin het vooruitzicht bestaat, dat vroeg of laat tot eene herziening van de kaart van Europa zal worden overgegaan, allezins geschikt is, om ook dit punt voor te bereiden. Daarbij komt, dat andere Staten er eveneens over schijnen te denken. Het is bekend, dat Amerika reeds sedert de laatste tien jaren ijverig daarover in de weer geweest is, en nu eindelijk, na de verklaring van een van Denemarken's ministers te hebben bekomen, dat hij niet in staat was het beginsel van dezen tol te verdedigen, besloten heeft tot meer krachtadige maatregelen over te gaan.

Ook Pruisen, althans de handel van dat land, begint ongeduldig te worden; kan echter, hoezeer de Oostzeehavens, met name Stettin, daaronder lijden, nog steeds geen voldoende ondersteuning van de zijde der Regering bekomen. Wel is waar, heeft ook de Kamer te Berlijn daarover een afkeurend votum uitgebragt, en deze zaak dringend aan de zorg der Regering aanbevolen; doch, hoe gegrond de klachten van den handel ook zijn mogen, en hoezeer die door het laatste besluit van Denemarken, «dat transatlantische schepen, welke hunne ladingen, met uitzondering van rum en arak, in «Deensche havens lossen» van den Sondschen tol bevrijvd zullen zijn», ook versterkt moge zijn geworden, het is nog niet gebleken, dat de Regering in die zienwijze deelt. Frankrijk schijnt aan dien kruistog tegen den Sondtol niet vreemd te willen blijven. Van Engeland hebben wij niet vernomen, dat sedert sir ROBERT PEEL, iemand eene stem daartegen verheven heeft. Niet ongegrond schijnt alzoo het beweren, dat dit land Denemarken altijd de hand boven het hoofd gehouden heeft, zoowel om de opkomst der Pruisische handelsvloot tegen te gaan als ook omdat deze Tol tot waarborg verstrekt voor de rentebetaling der Engelsche leening. Het is evenwel Rusland alleen, dat Denemarken openlijk in zijne bescherming heeft genomen. Het is toch niet te ontkennen, dat Elseneur een der gewichtigste zee-stations van Rusland kan zijn, en is daaraan misschien de verklaring toe te schrijven, welke dat Rijk, volgens den Amerikaanschen gezant in Kopenhagen,

zonde afgelegd hebben, dat zoo men wezenlijk de betaling van dezen Tol mogt weigeren, Rusland in het vervolg geen schip meer in zijne Oostzeehavens zou toelaten, dat niet van het bewijs van de betaling van den Sondschen Tol voorzien was.

Wanneer wij nader op deze zaak terugkomen, hopen wij, dat zowel diplomatie als handel en scheepvaart bewijzen van leven mogen gegeven hebben.

Men verwijt de Regering gebrek aan zelfstandigheid in hare plannen tot vermindering van lasten.

Men verbaast zich zelfs over den «plotselinge ommekeer», waarin men prijs geven van overtuiging, «zwichten voor de meerderheid in de Tweede Kamer, «voorbijzage van den aard en eisch der Constitutionnele Monarchie, van de roeping der Regering, onder «elken regeringsvorm gezien heeft.»

De heer J. B. toont ook hierin met het Ministerie homogeen te zijn, dat plotselinge ommekeer van een ingeslagen spoor onder de lofwaardige vereischten van eene «tegenovergestelde rigting» moet worden begrepen.

Met ééne belangrijke afwijking evenwel, daar de Regering in een ander spoor treedt, maar de heer J. B. in zijn eigen spoor teruggaat.

Op den 8 April was Z.Ed. van gevoelen:

«Vrij aannemelijk luidt het voorstel, om of sommige of alle andere belastingen gebijkelijk met 10 of met 5 opcenten te verhoogen. Wij zouden zulk een maatregel, vooral tegenover den hoofdelijken omslag, verreweg den voorrang geven, onder ééne voorwaarde, gesteld dat die er mede verbonden kon worden bij de wet, deze namelijk: dat volgende eventuele vermindering van lasten zou worden toegepast met eene over alle lasten gelijke opheffing van opcenten, tot dat deze allen verdwenen waren. Wellicht zou de bedoelde verhoging van lasten kunnen getemperd worden, wanneer men er toe mogt besluiten om een of meer der artikelen, die mede besproken zijn, van nu af te belasten. Wij voor ons zouden in dien zin voortgaan, wanneer daardoor de geheele ter zijde stelling van den hoofdelijken omslag te verkrijgen was.»

En wat lezen wij op 27 Mei:

«Tot ons leedwezen moeten wij verklaren in de afkeuring van de geheele voordragt te volharden. Het wegnemen van een der kapitaal bezwaren (den hoofdelijken omslag), beveelt het overige nog niet aan.»

De Regering heeft toegegeven aan de bezwaren tegen den hoofdelijken omslag, heeft gevolgd wat den heer J. B. aanbeval door het voorstel eener verhoging van zes opcenten (de heer J. B. sprak van 10 of 5) op sommige belastingen, en evenwel het voorstel wordt onaannemelijk geacht op een nieuwen grond.

«De afschaffing van den accijs op het gemaal door te drijven is een groote financiële misslag.»

«De Regering behoort, evenzeer als de Vertegenwoordiging, de innige overtuiging te hebben, dat ieder aanzienlijk «arrangement» in het zamenstel van de bronnen van het Staats-inkomen, aanleiding kan geven tot schrikbarende teleurstellingen en dat daartuit geweldige schokken kunnen ontstaan.»

«De Natie heeft, nog meer dan bij eene oent op den prijs van het brood, belang bij het behoortlijk in stand houden van de administratie, die voorzien moet in hetgeen het crediet van den Staat, onze veiligheid, vrijheid en ontwikkeling vorderen.»

«Wij gelooven, dat van het bedrag der bespaarde renten een verstandiger gebruik zal te maken zijn.»

Het zal niet noodig zijn aan te toonen, dat de administratie van 's Rijks geldmiddelen, 't zij er veel of weinig te beheeren valt, behoortlijk en ordelijk kan geschieden, en alleen verkeerde berekeningen en een ontrouw en achteloos beheer, wij hebben er de smartelijke ondervinding van gehad van 1830—1843, tot schrikbarende teleurstellingen leiden kunnen.

Maar dit schijnt niet te worden bedoeld. De kas moet ruim blijven, opdat, onder den schijn van te zorgen voor het crediet, de veiligheid, vrijheid en

ontwikkeling van den Staat, de middelen niet ontbreken, **Van B.**, eene Koninklijke Academie voor de wetenschappen uit te breiden, plannen van geleerden te ondersteunen, de productiviteit der Natie te exploiteren tot bevordering van bijzondere belangen, de ambtenaren door hogere bezoldiging aan zich te verbinden, een leger op te voeren tot boven onze krachten, en onder den schijn van vaderlandsliefde niet zelden te doen zorgen voor eigen beurs.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Het wordt hoe langer zoo moeilijker om aan het ongeduld van het publiek te voldoen, dat niet alleen elk dag, maar in zekeren zin elk uur nieuwstijdingen uit het Oosten verwacht. De stoomboot en de elektrische telegraaf hebben te vergeefs ruimte en tijd doen verdwijnen; dit schijnt nog niet voldoende. Men wil tegen elken prijs nieuws. Men wil, dat diplomaten, generaals, legers, eiken dag nieuwe feiten volbrengen om te voldoen aan die levendige nieuwsgierigheid, welke in den grond der zaak zeer regelmatig is, want er is niemand welligt, die niet min of meer rechtstreeks belang heeft in de oplossing van het geschil, dat sedert twee jaren Europa in beweging brengt.

Evenwel kunnen wij ook heden dat verlangen om nieuws te vernemen in geene groote mate bevredigen. Het nieuws omtrent het oorlogstooneel bepaalt zich bij eene dépêche onder dagteekening van 30 Mei, eergister avond te Londen ontvangen en bevattende eenige nieuwe bijzonderheden omtrent de expeditie naar Kertch.

Zij meldt, dat de flotille der geallieerden, na de zee van Azoff binnengezeild te zijn, zich den 22 voor Berdianski vertoonden, van waar de Russen zich verwijderden na vier stoombooten in brand gestoken en de graanmagazijnen vernield te hebben.

Den 23 heeft de flotille de forten der baai van Arabat gebombardeerd. De dépêche schat het aantal Russische koopvaardij-schepen, die in de zee van Azoff vernield zijn, op 106, in welke zee slechts eene kleine stoomboot dier natie overbleef.

Ziethier de dépêche woordelijk:

Het geallieerde eskader was den 29en van zijn togt in de zee van Azoff te Kertch teruggekeerd na 106 handelsvaartuigen vernield te hebben. Te Berdianski had de vijand vier oorlogstoombooten en aanzienlijke magazijnen vernield. Te Yeni-Kalé hadden de geallieerden een sterk garnizoen achtergelaten, waardoor het bezit der straat van dien naam verzekerd is. De expeditie had 90 stukken genomen. De eskaders hebben Arabat bezocht en eene hevige kononnade met de forten gewisseld en een kruidmagazijn in de lucht doen vliegen; slechts eene enkele oorlogstoomboot van 30 paardenkracht blijft in de zee van Azoff.

Een andere dépêche, evenzeer te Londen ontvangen, en den 28 Mei door generaal Brown uit Kertch verzonden, meldt, dat men nog vijf nieuwe Russische schepen met graan beladen moet voegen bij die waarvan de prijsmaking reeds aangekondigd was en brengt het aantal kanonnen door de geallieerden op die dagteekening bij deze expeditie reeds genomen, op meer dan 100.

Dit zijn, — wij herhalen het — de eenigste nieuwstijdingen, welke wij heden ochtend van het oorlogstooneel ontvingen. Het gerucht, een paar dagen geleden ter Parijsche beurze verspreid, ten aanzien eener groote overwinning door de geallieerden op het legerkorps van generaal Liprandi behaald, is nog niet bevestigd geworden.

Men ziet dus, dat wij niet ten onrechte daarvan slechts onder voorbehoud melding maakten.

Dat voorbehoud zou niet voldoende zijn ten aanzien van een ander geheel ongegrond berigt, dat de Fransche bladen eergister onder den vorm eener dépêche uit Wenen mededeelden: het is in het beweerde ontslag door den groot-hertog Konstantijn van Rusland uit zijne betrekking van groot-admiraal genomen.

Zij, die dat gerucht ter markt bragten bleven ook niet in gebreke om er eene uitlegging bij te voegen. Het ontslag van den groot-hertog Konstantijn, zeiden zij, is het gevolg der vordering door de partij des vredes te St. Petersburg gemaakt, en van eene nieuwe nota, welke het meest vredelievend karakter heeft door de Russische kanselarij aan de Staten van den Duitschen bond gerigt.

Wij weten niet of er iets waars is in het bestaan van dit nieuw Russisch document, maar wij gelooven dat geene rectificatie noodig is om te zeggen dat het gerucht betrekkelijk het ontslag van den groot-hertog Konstantijn geheel en al onjuist is.

Thans is bekend geworden de tekst der rondgaande dépêche van den heer Buol, dd. 17 Mei en waarin gesproken wordt over de dépêche van den heer Nesselrode betrekkelijk de twee waarborgs-punten en de onzijdigheid van Duitschland.

Het doel dezer rondgaande Oostenrijksche depeche is om de Deutsche Staten te herinneren, dat de rijksdag zich met vier grondslagen heeft vereenigd, dat zij alle vier een onafscheidbaar geheel vormen, en dat de bondsvergadering, derhalve, niet steunen kan op de verklaringen in de dépêche des heeren von Nesselrode van 30 April vervat, om besluiten uit te lokken, welke Oostenrijk vijandelijk gezind zijn of de strekking zouden hebben om de verzoenende zending, welke die mogendheid tracht te volbrengen te bemoeielijken.

Maar men zegt heden, dat behalve deze rondgaande Oostenrijksche dépêche van 17 Mei er nog eene confidantele dépêche van dezelfde dagteekening bestaat insgelijks door den heer Buol gerigt aan de diplomatische agenten van Oostenrijk bij de Deutsche hoven gecrediteerd, en waarin het Wiener kabinet eveneens er op zou wijzen, dat het kabinet van St. Petersburg door zijne dépêche van 30 April zich ten doel schijnt te stellen om tot eene scheuring in den

boezem van Duitschland aanleiding te geven, hetgeen niet in het belang van het laatste zou zijn.

Binnen kort zal men waarschijnlijk weten waaraan men zich te houden heeft ten aanzien van dit nieuw Oostenrijksch document, waarvan het bestaan tot dus verre slechts door eene telegrafische dépêche uit Berlijn werd geopenbaard.

In afwachting daarvan hebben wij eene rectificatie te doen voor zoo verre betreft de dépêche zelve van den heer v. Nesselrode aan den heer von Ghika onder dagteekening van 30 April gerigt. Alle Deutsche bladen meldden, en ook wij herhaalden het, dat mededeeling van dit stuk bij den Duitschen rijksdag gedaan werd, in de zitting van 25 Mei, zonder dat zulks tot discussie aanleiding gaf, daar het stuk slechts gedeponereerd werd. Maar dit was onjuist.

Uit nieuwe inlichtingen blijkt, dat de rijksdag geene mededeeling ontving en ook niet behoorde te ontvangen van de kennisgeving, welke de heer v. Ghika alleen had te doen aan ieder der vertegenwoordigers van de Deutsche Staten te Frankfort, echter niet als leden der bondsvergadering.

De stemming der Kamers van Afgevaardigden te Piemont over het wets-ontwerp op de kloosters, door den Senaat geamendeerd, waarvan wij gister de aanneming meldden, geschiedde met eene meerderheid van 95 tegen 23 stemmen. De beraadslaging over de wet had enkel in de zitting van den 28sten plaats; zij kenmerkte zich door geen enkel incident; eeniglijk verdient melding gemaakt te worden, dat de heeren Broffello en graaf de Cavour bij die gelegenheid twee doorwrochte, kernachtige redevoeringen uitspraken.

Onmiddellijk na de stemming werd de zitting voor dit jaar gesloten.

Men weet, dat de heeren de Cavour en Ratazzi sedert eenigen tijd beide het beheer voerden over twee ministeriële departementen, de heer de Cavour over die van finantien en buitenlandse zaken; de heer Ratazzi over die van binnenlandse zaken en justitie.

De eerste geeft thans de buitenlandse zaken over aan den heer Cibrario, en de tweede het departement van justitie aan den heer Foresta. De overige portefeuilles zijn aldus verdeeld: de heer Luza, openbaar onderwijs, generaal Durando, oorlog, en de heer Paleocapa, openbare werken. Behalve het beheer der finantien, behoudt graaf de Cavour ook het voorzitterschap van den raad.

Uit Madrid wordt, onder dagteekening van 31 Mei, gemeld: De Cortes hebben de autorisatie tot schorsing der constitutionnele waarborgen met 124 tegen 29 stemmen goedgekeurd.

Volgens berigten uit de oproerige districten zijn aldaar weder 25 personen in hechtenis genomen, terwijl 25 anderen zich onderworpen hebben.

Het gerucht eener ministeriële crisis blijkt ongegrond te zijn geweest.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN ZATURDAG, 2 JUNI.

Aan de orde van den dag zijn de algemeene beraadslagingen over het ontwerp van wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal.

De MINISTER VAN FINANCIEN zegt het woord niet gevraagd te hebben, om vooruit te loopen op de discussie over een gewichtig ontwerp, waaromtrent de Regering de hoogste prijs stelt dat het tot wet worde verheven. Maar hij heeft het woord gevraagd, omdat in het eindverslag eenige beschouwingen voorkomen, die hij van belang acht, vooraf te beantwoorden.

In het eindverslag komen vooral 4 punten voor, waarbij der Regering te laste gelegd wordt, dat zij in hare financiële berekeningen afgeweken is van vroeger. In de eerste plaats wordt in dit verslag opgemerkt, dat de opbrengst van het dienstjaar 1854 thans hooger wordt opgegeven dan vroeger. De oplossing daarvan is zeer gemakkelijk. Als een ontwerp den 13 Februarij wordt ingediend, dan moeten de berekeningen feeds in den aanvang van Januarij plaats hebben, en, in den aanvang van Januarij kan de uitkomst van de opbrengst der middelen over het verlopen jaar nog niet volkomen bekend zijn.

De laatste maandsteden van de inkomsten der domeinen waren nog niet eens ingekomen en deze bedroegen alleen 8 ton; zoo is het ook met nog andere ontvangsten. De Min. verwijst voorts naar de Memorie van Toelichting, gevoegd bij het dezer dagen aangehouden ontwerp tot amortisatie van schuld; daar is ook nog niet alles met volkomen juistheid kunnen worden opgegeven. Het tweede punt van het verslag handelt over de raming der opbrengst voor 1856. Tot oplossing daarvan treedt de Minister in eenige vergelijkingen tusschen de opbrengst van 1854 en de raming voor 1856, waaruit blijkt, dat, in het geheel genomen, de opbrengst van 1854 meer heeft bedragen, dan men konde berekenen.

Ten derde werd in het verslag opgemerkt, dat de Regering thans f 300,000 meer rekent tot besparing van rente dan in de Mem. v. Toel. werd opgegeven. Het antwoord hierop kan zeer kort zijn: de eergisteren aangeboden wet tot amortisatie strekt ten antwoord op deze aanmerking. Wordt die wet aangenomen dan zal er in dit jaar 16½ mil. tot aankoop van rentegevende schuld besteed worden.

Het vierde punt van het verslag handelt over de grootere bijdragen uit de koloniale kas van 1½ miljoen tot herstel van het zeezeven hier te lande in verband met de vraag

wat onder andere middelen begrepen wordt. De Minister antwoordt, daarop, dat onder de overige middelen berekend worden 1½ miljoen, als gewone bijdrage uit de koloniale kas, die met 1½ miljoen tot herstel van de marine-eene som zal bedragen van 16 miljoen. Maar die som wordt niet beschouwd als eene vaste bijdrage, maar wel alleen tot zoolang de marine daaraan behoefte heeft. Spr. geeft op, dat van af 1850—54 uit de koloniale geldmiddelen 21 miljoen aangewend zijn tot verbetering van het Indisch muntwezen, en dat er bovendien nog 9 miljoen in de schatkist gevloeid is, boven en behalve de gewone bijdragen van 14½ miljoen, die elk jaar uit de koloniale kas hier gestort wordt. Er blijft nog 4½ miljoen over tot bestrijding van verschillende uitgaven, in het verslag opgenoemd. Wat de invoerrechten op de granen betreft, heeft de regering zich de vrijheid voorbehouden, om die al of niet te herstellen.

Blijkens het eindverslag, merkten eenige leden op, dat het herstel van die regten in lijnrechte tegenspraak zoude zijn met het erkende, door de regering zelve in § 4 harer Mem. v. Beantw. breed uitgemeten doel van de voordragt tot afschaffing van den accijns op het gemaal. De Minister kan dit niet toegeven; want de accijns en de invoerrechten verschillen te veel. De accijns op de tarwe bedraagt met de opcenten f 60.88½, terwijl de invoerrechten slechts f 9.04 bedragen. Dit is dus een verschil van f 51.84.

Het zijn dus twee zeer verschillende zaken. Wat betreft de opmerking, dat de begrooting van uitgaven met latere credieten zou kunnen worden verhoogd, zegt de Min., dat de Regering dit niet heeft ontkend, maar dat zij gewezen heeft op de vrijvallende renten. Maar nog iets over het hatig slot van 1854. Als de voorgedragene amortisatie van 6 miljoen wordt aangenomen, dan is er nog 1½ miljoen over ter bestrijding van buitengewone uitgaven, die in den loop van het jaar kunnen voorvallen. In politieke beschouwingen zal de Min. nu niet treden. Nog een punt wil de Min. behandelen. Men doet het voorkomen alsof de Regering de verantwoordelijkheid van den tegenwoordigen maatregel op de vertegenwoordiging wil overbrengen.

De Minister antwoordt daarop, dat de Regering het deel der verantwoordelijkheid, dat haar toekomt niet van zich af wil werpen; zij neemt de zedelijke verantwoordelijkheid gaarne op zich. Zoo hij gearzeld heeft in het voordragen van het ontwerp, dan was dit alleen omdat hij het ontwerp zorgvuldig en rijp wilde onderzoeken. Hij hoopt, dat het aanhangig ontwerp met geene vooringenomenheid behandeld zal worden, maar dat alleen het belang van het Vaderland op den voorgrond zal staan. Hij ziet met gerustheid den uitslag te gemoet.

De heer VAN REEDE VAN OUDTSHOORN heeft met belangstelling de rede van den Minister gehoord, doch dit kan niet van invloed op zijne uit te brengen stem zijn. Ofschoon hij overtuigd is, dat er vermindering van lasten kan plaats hebben, en schoon hij bereid is tot vermindering van lasten mede te werken, heeft echter de voordragt tot afschaffing van den geheelen accijns op het gemaal op hem een hoogst ongunstigen indruk gemaakt.

Hij moede er in te bespeuren gebrek aan zelfstandigheid en vastheid van overtuiging en stelselmatigheid in de behandeling en behartiging van 's lands belangen. Spr. staat dit door eene uiteenzetting van de vroegere inzichten der Regering in verband met de tegenwoordige, om zoodoende te komen tot eene appreciatie van het voorstel en tot regtvaardiging van zijne stem. Het vroeger stelsel der Regering was: 1o. vermindering van staatschuld door besteding der jaarlijksche overschotten tot schulddeeling; 2o. dan 2o. vermindering van lasten, doch niet verder dan voor het bedrag, door uitsparing van renten verkregen. Dat stelsel, zegt Spr., is het zijne. Dat stelsel is goed; het getuigt van ware politieke wijsheid; elke afwijking daarvan is een misstap, zoolang de oorlog tusschen het Oosten en het Westen niet geëindigd is, en zoolang wij het koloniaal hatig slot noodig hebben om onze begrooting te doen sluiten.

Door hare voordragt heeft de Regering hare invloed nabuiten verzwakt door aan den aandrang tot afschaffing van belastingen toe te geven. In plaats van zich boven de partijen te stellen, is zij de gediensdige dienaar gewordeneener partij, uit vrees van door die partij, die magtig in deze kamer te worden overvleugeld. Spr. treedt hierop eene scherpe kritiek van de handelwijze der Regering op deze zaak. De Regering heeft zich te veel laten wegslepen door de vrees, dat een der beide voorstellen uit den boezem der kamer uitgegaan zou worden aangenomen.

Zij heeft het initiatief willen behouden, maar zij vergat dat het nu slechts een initiatief in schijn is. Zij bestuurt niet meer, maar wordt bestuurd; de paarden staan nu wel voor den wagen, maar de teugels zijn in handen der oppositie. Hij ziet in die snelle vaart gevaar voor het vaderland, omdat er 3 hoofdbeginselen worden prijsgegeven: als: a het beginsel van amortisatie; b de beperking van vermindering van lasten tot het bedrag, dat door besparing van renten verkregen wordt; en c de inkrimping van het koloniaal hatig slot, om hoe langer zoo meer daarvan onafhankelijk te worden.

Als de Regering meent, dat zij, met de tegenwoordige voordragt, hare zedelijke kracht verhoogt, dan is het niet dat zij uit die illusie geraakt. Spr. heeft van niemand goedkeuring van den maatregel gehoord in verband met de oorsprong en de antecedenten dezer Regering. Spr. wil de lasten verminderen, maar de grenzen binnen welke hij wil, is men hier te buiten gegaan.

Op den voorgrond stelt Spr., dat de klachten over de druk der belastingen meestal overdreven zijn. Men

Maar eene partijzaak van gemaakt en gezegd, dat, door vermindering van lasten, het volk betere voeding zal erlangen. Maar men is het hewijs schuldig gebleven, dat eene onbeduidende prijsvermindering of werkelijk betere voeding daarvan het gevolg zal zijn.

Men heeft de oorzaken van de vermindering van welvaart niet gezocht, waar men dit behoorde te doen, namelijk in het ongelooft en de ongodsdienstigheid en zedeloosheid van het tegenwoordig geslacht, ook in ons vaderland, en in het misbruik, dat er gemaakt wordt van den sterken drank, waaraan jaarlijks 18 millioen in ons land verbruikt wordt. Spr. treedt daarop in eene ontwikkeling van zijne wenschen. De afschaffing van den Rijks- en gemeentelijken accijns op het gemaal kan niet geschieden. Maar als dit gedeeltelijk kan plaats hebben dan behoort daarvoor een equivalent in de plaats gesteld te worden, dat niet op de midden klasse drukt.

Het nu door de Regering voorgedragen equivalent, bestaande in de verhooging der opcenten op verschillende belastingen deugt niet. Wie had gedacht, vraagt Spr., aan eene verhooging van den accijns op het geslacht? De opcenten op het personeel en de patenten zijn voor de middenklasse te drukkend. Deze klasse is reeds zwaar belast en de kleine winkeliers zullen er al den druk van gevoelen. En waarom? Om goedkoop brood te verkrijgen? Maar dat is eene illusie, zoolang de gemeentelijke accijns blijft bestaan. De afschaffing van den accijns op het gemaal zal alleen ten voordeele der bakkers zijn, even als het door den heer Ackersdijk in 1849 voorgestelde: verhooging van den accijns op het gedestilleerd met 100 opcenten en afschaffing van den accijns op het bier.

Maar kan dat niet geschieden, dan wil hij nog liever het voorstel van den heer van Nispen c. s. tot afschaffing van den accijns op de rogge, en als er dan nog een equivalent noodig ware, dan eene belasting op de koffij en tabak. Spr. beveelt nogmaals dat voorstel der Regering aan; hare waardigheid zal er niet door gekrenkt worden. Nog een ander middel beveelt Spr. der Regering aan, namelijk om voor het Rijk afstand te doen van de belasting op het personeel en die aan de gemeenten over te laten ter verandering van alle gemeentelijke accijnsen. Want daar, zegt Spr., zit het kwaad.

Het zijn de gemeentelijke accijnsen, die de vrije concurrentie verhinderen. Spr. eindigt met de aanhaling van het gezegde van een fransch schrijver, bij gelegenheid der afschaffing van de zouthelasting in Frankrijk en vreest dat ook hier geene goede uitkomsten van de afschaffing zullen worden verkregen.

De heer VAN LENNEP zegt, dat hij aan veel van het door den heer van Reede gezegde, zijn zegel hecht, maar op sommige punten verschilt hij van dien spreker. Wanneer een Nederlander, die lang uit het land afwezig was geweest, hier terugkeerde en hij deze wet vond, dan zou dit op een gunstigen indruk te weeg brengen; maar als de Nederlander dan wist wat er tusschen beide was gevallen, en kennis nam van de gewisselde stukken en bekend werd met alles wat aanleiding tot dit voorstel heeft gegeven en met de geschiedenis der laatste jaren: dan zou zijn gunstigen indruk wel was getempert worden en 1o. Dat het eene illusie is ten opzichte der klasse die men verlichten wil. en 2o. dat het eene illusie is uangaande de toekomst door dezen greep in de financiën. Spr. verdeelt zijne rede in 4 punten: a. zijn wij hij magte om tot zulk een bedrag als voorgesteld wordt af te schaffen? b. zoo ja, verdient dan het gemaal de voorkeur; c. is het voorgedragen equivalent aanbevelenswaardig? en d. waar voert ons de weg heen, thans door de Regering geopend? a. Bij de ontwikkeling van het eerste punt herinnert Spr. aan het gebeurde met het voorstel der negen leden en de verwijten toen tot die voorstellers gericht, dat hunne berekeningen niet goed waren, dat hun voorstel strekte tot nucht naar populariteit, dat zij daarbij politieke oogmerken hadden enz.

Thans is het de Regering, die voorstellen doet. Het is niet te onderstellen, dat de Regering niet op de hoogte van het onderwerp en van de financiële quaestie zou zijn. Maar, zegt Spr., wij moeten desmettenin de gronden, die de Regering aangeeft, onderzoeken; het is niet genoeg, dat zij zegt, het kan geschieden. De voorstellers in 1853 ontweeren pertinent, dat het hun te doen was om populariteit. De Regering is opregter en zegt, dat zij niet wil, dat men in den waan verkeere, dat zij minder gezind zou zijn tot afschaffing van belastingen dan de oppositie. Dit is juist het gevaarlijk argument, namelijk, om belastingen af te schaffen, om de natie te believen. Zijne gronden tegen de afschaffing put hij uit de betuiging der Regering zelve.

Hij komt op de verschillende verklaringen door de Regering sedert 1853 afgelegd, en staat bij onderscheidene daarvan stil. Vooral bij die van September 1854, bij het voorstel der regering tot opheffing van 25 opcenten, weeren bij die van 17 November II., welke verklaringen allen strekten om tegen doortastende vermindering te waarmaken: voornamelijk om belastingen af te schaffen. Hoe is dit mogelijk dan nu de weg van bedachtzame voorzichtigheid op een verlaten worden? Van daar dat menigeen zich bij de aanbieding der voordragt afvroeg, of het der Regering daarop ernst was. Spr. veroordeelt niet het veranderen van stelsel, mits het 't gevolg is van betere overtuiging of verandering van omstandigheden. Maar hij gelooft niet, dat de Mem. v. Toel. en de Mem. v. Beantw. (wat het punt der financiën betreft), daartoe bijdragen. Hij gelooft ook niet dat de omstandigheden sedert zoo veranderd zijn, dat zij

tot rechtvaardiging van het voorstel kunnen strekken.

Maar, volgens Spr. is er ook sedert 13 Februarij 1855 in de politieke omstandigheden, zooveel niet veranderd, en zijn die zeker thans niet beter dan vóór twee jaren toen men ons zoo vervaard maakte voor de deelneming aan den oorlog door Perzië. — Ook wat de financiën betreft, mistrouwt hij de berekeningen der Regering. Er zullen nog velerlei uitgaven noodig zijn; hij wijst slechts op eene goede organisatie der schulters.

Zijne slotsom is, dat de Reg. toegeeft ondanks haar stelsel en ondanks haar beginsel. Spr. heeft sympathie gehad voor dit Ministerie; hij heeft de tegenwoordige Ministers beschouwd als mannen, die het wel meenden met het vaderland, hij heeft ze ondersteund, maar hij wenscht te niet langs dezen weg te ondersteunen. Nu nog een woord tot de voorstanders van afschaffing van belastingen. Hen voert Spr. te gemoet, dat men aan het nageslacht geene lasten moet nalaten en dat wij niet vergeten, moeten dat de schuld in 1830 door ons gemaakt is.

Men zegt, dat men, bij ruimte van geld, belastingen moet verminderen, maar Spr. zegt, dat men eerst de schuld moet verminderen, en dat men dan kan zien of de lasten kunnen ingekrompen worden. — b. Spr. komt nu tot het tweede deel zijner rede: verdient de afschaffing van den accijns op het gemaal de voorkeur? Hij heeft nog den moed om den accijns op het gemaal te verdedigen; hij meent dat die accijns de voorkeur tot afschaffing niet moet hebben omdat die accijns eene rechtvaardige belasting is, die inheemsch is en een historischen grondslag heeft.

Die accijns is rechtvaardig, omdat ieder gehouden is zijn gelijk aandeel in de lasten te dragen; de Staat heeft aanspraak op de bijdragen van allen, maar er zijn uitzonderingen, de voedingsmiddelen mogen niet hooger bezwaard worden, dan volstrekt noodig is; er zijn ook belastingen, die de rechtvaardigheid medebrengt, dat door de meervermogende gedragen worden. De accijns op het gemaal echter is eene belasting, die door allen moet gedragen worden. Buitendien, de arbeiders betalen niet in de belasting op het gemaal, omdat deze betaald moet worden door hen, die ze laten arbeiden. De hedeelden dragen ze ook niet. Wie zal dan, vraagt Spr., door de afschaffing gebaat worden?

Hij ontvouwt nu de verdere onderdeelen zijner verdediging van den accijns op het gemaal, namelijk: dat die belasting is inheemsch en op historische gronden rust. Hij wijst op een adres uit Amsterdam en doet uitkomen, dat onder die zoo gezegde drukkende uitmergelende belasting op het gemaal, gedurende 400 jaren in Amsterdam bestaande, Amsterdam is geworden wat het is en in bloei en welvaart is toegenomen. Maar er zijn, zegt Spr., andere impopulaire belastingen, en dat zijn, volgens hem, de directe belastingen, het is de opbrengst in specie, welke impopulair is.

In Noord- en Zuid-Holland, Friesland en andere provincien, is de belasting op het gemaal niet impopulair, maar wel daar waar men die belastingen direct betaalt, waar men het brood zelf maakt en bakt; maar daar heeft men weder een voordeel in het goedkoopere, dat het brood kost. Maar men vraagt ook of het billijk is, dat de minderheid de meerderheid regeert. Volgens Spr. is de minderheid in het land niet voor de afschaffing van den accijns op het gemaal. Overigens, zegt Spr., is de belasting op het gemaal de hoeksteen van ons accijnsstelsel.

Verbreekt men dat, dan zal daarvan het gevolg zijn: vermindering van het personeel der ambtenaren, daardoor zal eene vergroting van hun rajon ontstaan, maar dan zal er ook vermindering van controle zijn, en daardoor zal ten slotte vermindering van opbrengst van andere belastingen ontstaan.

Spr. acht het equivalent geenszins aanbevelenswaardig. Hij laat de vermeerdering der suikerbelasting daar, deze is niet aan de orde, maar hij beschouwt de verhooging van opcenten. Deze zal den druk der belastingen nog verhoogen, en ze van zwaar, topzwaar maken. Hij wijst op den druk van het personeel en het patent, terwijl, naar zijne meening, eene verhooging van belasting op de voorwerpen van weelde, op den wijn, enz., niet veel zal haten. Reeds nu is het gebruik van wijn bij de burgerklasse veel verminderd en dit zal, bij eene verhoogde belasting, nog meer het geval zijn, en een gevolg daarvan zal weten, dat het gebruik van gedistilleerd zal toeneemen.

Hij vreest, dat met al die overbelasting de fortuinen naar buitenslands zullen gaan; want bij de uitbreiding van den stoom, is men zoo sterk niet meer aan zijn geboortegrond gehecht. — c. Onderzoekt Spr. de gevolgen, welke uit de voordragt zullen ontstaan. Wanneer de O. I. balen falen, of slechts minder opbrengen, dan zal men, om het verlies te dekken, tot buitengewone middelen toevlugt moeten nemen. Maar al heeft men geen tegenspoed te betreuren, vraagt spr., of de Regering denkt, dat als de belasting op het gemaal afgeschikt is, of ook zij dan van het gemaal zal af zijn?

Voorzeker neen, men zal dan op afschaffing van andere belastingen aandringen, en welke middelen zullen er dan zijn, om het daardoor te kort komende te dekken? Zal men b. v. eene successie in de rechte lijn voorstellen? eene rentebelasting? Of zal men misschien later de pen door de schuld willen halen? Spr. vreest inderdaad, dat wij thans op eene gladder baan verkeeren, welke tot groot nadeel kan leiden.

De heer SCHIMMELPENNINGCK v. D. OISE niet in den toestand van Europa geen gevaar voor ons Vaderland, en derhalve in dien toestand geen bezwaar tegen de afschaffing van den accijns op het gemaal. Indien wij ons stil en rustig gedroegen, dan zou men ons wel in vrede laten; dit betoog wordt door Spr. door het aanhalen van historische feiten geadstrueerd. De toestand van Europa was

niet zoo dreigend als men zich voorstelde en men kon gerust zijne huishouding in orde brengen.

Wat het voorstel betreft, hij beschouwt het uit twee oogpunten: nainelijk in verband tot de rigting van het Ministerie, en uit dat van de financiën.

Ad 1um verdedigt Spr. het Ministerie tegen het verwijt, alsof het aan den leiband zoude loopen van zekere partij. Volgens Spr. had het Ministerie steeds met zelfstandigheid gehandeld, en ofschoon hij niet wilde treden in een onderzoek van de vraag, of het Ministerie was geweest consequent in alle bijzonderheden, meende hij toch, dat, wat het stelsel zelf in het algemeen betrof, het Ministerie door alle phases heen zich zelf was getrouw gebleven. Om dat aan te toonen, gaat Spr. de geschiedenis van het April-Ministerie en de redenen der veelvuldige wisseling van personen aan het Depart. van Finantien, na. De overtuiging was bij het Ministerie gevestigd geraakt, dat er groote armoede bestond aan den eenen kant en aan den anderen, dat er millioenen 's jaars werden overgehouden, en daarom ging het Ministerie, spoediger nog dan het aanvankelijk voornemen was geweest, over tot de nu in behandeling zijnde afschaffing. De Regering was niet gedwongen door de twee andere aanhangige voorstellen; maar de zucht, om geen breuk te maken tusschen Kamer en Regering, om geene aftreding van het bewind of eene ontbinding der Kamer te doen plaats hebben, had haar genoopt een offer te brengen; en nu dat offer gebracht was, meende Spr., kon en mocht de Regering niet anders handelen dan door haar gedaan is.

Ad 2um om het finantieel gedeelte, Spr. is niet bevreesd, dat het voorstel het gevolg zal hebben, dat de toestand finantieel bedenkelijk zal worden. Sedert eenige jaren nam de opbrengst der belastingen jaarlijks aanzienlijk toe, en daaruit blijkt, z. i., dat het equivalent van 2½ millioen door de Regering voorgedragen allezins voldoende is, om te dekken het deficit, dat ontstaan zal uit de afschaffing van den gemaal-accijns. Zelfs acht Spr. het zeer mogelijk, om ondanks die afschaffing, ook in het vervolg krachtig voort te gaan met de aflossing van schuld.

Wat betreft de bate van de Kolonien Spr. is overtuigd dat men even goed 16 millioenen van de Kolonien kan afzonderen om onze uitgaven te dekken als 14½ millioen. In geen enkel opzigt, derhalve, kan Spr. een bezwaar zien uit het finantieel oogpunt. — Ten slotte verklaart Spr. dat hij liever de belasting op de sterke dranken aanzienlijk had zien vermeerderen, om de verderfelijke gevolgen van het gebruik van sterken drank te gaan. Op dit punt wijdt Spr. seer uit, en geeft onderscheidene middelen aan de hand, die volgens hem zouden kunnen strekken, om het gebruik van den sterken drank te doen verminderen.

Eindelijk wijst Spr. er op, hoe de afschaffing van den gemaal-accijns wel baten zal en hoe wenschelijk het is, tot dien maatregel thans over te gaan; Spr. zal stemmen vóór de wet, zich voorbehoudende, om bij art. 2 uit te spreken zijne meening over de voorgestelde verhooping van opcenten.

De heer HOFFMAN treedt in een historisch overzicht van hetgeen sedert jaren ten aanzien van ons belastingstelsel was gedaan en ondernomen. Komende tot het tegenwoordig voorstel der Regering, meent Spr., dat het is eene vrucht van de stoute wending der Regering, door haar zoo snel ondernomen; het heeft op hem een pijnlijken indruk gemaakt; het was hem een bewijs dat de Regering geen vertrouwen had in hare beginselen; dat het was een ondoordachte maatregel, een roekeloze greep in ons belastingstelsel; en hier beroept zich Spr. op hetgeen te dien aanzien door den heer v. HALL zelve in 1851 is gezegd. In sterke bewoordingen keurt Spr. het oorspronkelijk plan tot heffing van een hoofdelijken omslag af, en schetst de gevolgen van dergelijke heffing, zoals die uit onze geschiedenis zijn gebleken.

Het laten varen van dat plan was gewis eene verbetering in het ontwerp; maar ook het nu voorgedragen equivalent kon spr. goedkeurig niet wegdragen; want waarheen zou die verhooging van opcenten arbeiden leiden? — Wat het ontwerp zelf betreft, spr. is overtuigd, dat men zich illusiën schept en dat de voordeelen niet merkbaar zijn zullen, welke uit de afschaffing van den gemaal-accijns voortspruiten; terwijl des te drukkender gevoeld zal worden de verhooging van de belasting op het personeel, op het patent enz.

Het is de middenstand, die bovenal verligt moest worden, en Spr. betoogt dit alweder uit eene rede van den heer van Hall, in Mei 1851 uitgesproken. De slotsom des Spr. was, dat hij liever door de Regering een der voorstellen van leden der Kamer aanhangig had zien overnemen, dan het voorstel doen van het tegenwoordig ontwerp, hetwelk, z. i., de grenzen der voorzigtigheid te buiten gaat; Spr. zal den weg niet volgen, dien de Regering heeft ingeslagen.

Wegens het vergevorderde uur worden de verdere discussiën verdaagd tot Maandag ochtend ten 12 ure.

Graenhage. 3 Junij.

Z. M. heeft tot burgemeester der gemeente Peize benoemd H. J. Hulst; tot ontvanger der in- en uitgaande regten en accijnsen aan het grens-kantoor de Knalbutte (Overijssel), den heer G. J. van Oort, thans directeur van het postkantoor te Delfzijl, uit welke betrekking hem een eervol ontslag wordt verleend.

Programma der op morgen uit te voeren muziekstukken, door het muzikkorps van het 4e regiment dragonders, in het Bosch voor het groot Paviljoen, onder die rectie van den heer J. G. Müller, des middags ten twee ure: 1o. Fest-Marsch, door Kalliwoda; 2o. Ouverture, de

l'Opera Odio et Amore door Gandini; 3o. Potpourri, de l'Opera Ernani de Verdi, arr. door Müller; 4o. Marianne Waizer, door Burghardt; 5o. Polka, la Revue des Ombres de Daniele, arr. door Müller; 6o. Ouverture, la Muette de Portici d'Auber, arr. door Müller; 7o. Adagio de Pleijel, arr. door Müller; 8o. Polonaise de Goedecke, arr. door Wicheij; 9o. Paula Polka Mazurka, door Smits; 10o. Soldaten Polka, van Kähler, door Müller.

Het Staatsblad no. 39 bevat het Besluit van 20 Mei jl., bepallende de plaatsing in het Staatsblad der Overeenkomst-tusschen Nederland en België gesloten tot regeling der voorwaarden, waarop de Consulaire Agenten van België in de voornaamste havens der Nederlandsche Overzeesche bezittingen zullen worden toegelaten. Op die Overeenkomst komen wij nader terug.

Ten gevolge eener uitnoodiging van de Fransche regering zijn van wege het hoofdbestuur der Hollandsche Maatschappij van Landbouw, voor Nederland, tot leden der jury, ter gelegenheid van den aanstaanden wedstrijd voor den landbouw te Parijs benoemd, de heeren: mr. A. H. van Wickevoort Crommelin, te Berkenrode bij Haarlem, en P. J. baron van Pallandt, op Duinrel onder Wassenaar bij 's Gravenhage: welke beide heeren zich die benoeming hebben laten welgevallen.

In de Java-Bode leest men de volgende huwelijks-aankondiging:

Getrouwd: **THEODORUS POLAND.**
Gepensioneerd kolonel-titulair, ridder der beide Nederl. Orden, met de Moeder zijner Kinderen, de Javaansche vrouw Fien. Dit huwelijk heeft plaats gehad uit erkentelijkheid en tot belooning harer heldhaftigheid, aan hem in het jaar 1833, bij gelegenheid van den terugtocht uit het fort Amerongen (Sumatra's Batta-Landen) bewezen, toen zij hem, die zwaar gewond was van een gewissen dood reddde, door hem met behulp van een bediende, drie palen ver, in een deken aan een bamboe hangende, weg te dragen, hevig vervolgd als zij werden door den najouwendden vijand, en hem later door de linie der vijanden in veiligheid te brengen, terwijl zij zelve zich in eenen staat van vergevorderde zwangerschap bevond.
Poerworendjo, 21 Maart 1855.

Er zullen te Delfshaven weder twee korenwijnbranderijen worden opgericht, de daarvoor benoedigde gronden zijn reeds, door die gemeente aan belanghebbenden afgestaan.

Uit Deventer wordt gemeld, dat de kerkeraad der Hervormde gemeente aldaar bedankt heeft voor de jaarlijksche subsidie uit de gemeente-kas van f 6100, welke het Gereformeed Armbestuur sedert eenige jaren genoot.

Het buurtschap Lutten, nabij Dedemsvaart, levert een bewijs op van de spoedige ontwikkeling, waartoe veenkolonien in betrekkelijk korten tijd kunnen geraken. Voor vijf-en-twintig jaren waren aldaar op zijn hoogst niet meer dan 200 inwoners; thans bestaat de bevolking uit ongeveer 2500 zielen, met twee kerken, twee scholen, twee koren- en één oliemolen en een stoomfabriek.

Door de Regering van Hanover is thans bepaaldelijk concessie verleend aan A. Ruijsenaers alhier, tot het aanleggen van een onderzeeschen telegraaf tusschen de Engelsche kust en een door genoemde Regering aan te wijzen punt op de kust van Oost-Friesland. Deze verbinding, die uit ten minste twee kabels zal moeten bestaan, moet gereed zijn tegen den 1ste Sept. e. k. De Regering houdt het recht aan zich, de dienst te schorsen, zonder schade-loosstelling aan den concessionaris, doch zal daarvoor in de eerste 20 jaren geen concessie verleenen voor eene andere telegrafische verbinding met de kust van Engeland. De laatste prijs zal zijn 4 th. voor eene dépêche van 25 woorden.

's Hertogenbosch, 1 Junij. Zekere Houtmans te Nistelrode ontvangt thans een druk bezoek uit alle oorden van patienten, die aan rheumatismus of juist lijden en door hem, naar wij vernemen, radikaal genezen worden. Men wil de geneeskraft toegeschreven hebben aan de electriciteit. Genoemde Houtmans is eenigen tijd geleden, terwijl hij met een vriend door de heide ging, door het onweder getroffen. Zijn medgezel verloor daarbij het leven, terwijl hij een aantal wonden bekwaam, welke nog niet geheeld zijn. Verscheidene personen moeten reeds de weldadige uitwerking daarvan ondervonden hebben.
(N. N. B.)

Prijs-Courant der Effecten

AMSTERDAM, 3 Junij 1855.

Nederland: Pst.		Rusland.	
Ned. W. Schuld. 2 1/2	68 1/2	Hope 1798/1810	5
Dito Certificat. 8	75 1/2 1/2 1/2	Dito 1823/1829	5
Dito Dito .. 4	92 1/2 1/2 1/2	Cert. 1831/1838	5
O. I. Leening. 4		Dito Dito	4 1/2
Amort. Syndic. 3 1/2		Dito Hope	4
Hand. Maats. 4 1/2		Dito Stieglitz	5
Belgie.		Dito dito 5e Ser.	4
Certificaten. 2 1/2		Dito 1854	5
D° Rothschild. 2 1/2		Inscr. Assig.	6
Frankrijk.		Certific. dito.	6
Obligatiën. 8		Polen.	
Spanje.		Obligatiën. 4	69 1/2
Nieuwe. 1	18 1/2	Oostenrijk.	
Dito Suitenl. 3		Metallek. 5	61 1/2
D° Binnenl. 3	30 1/2	Dito bet. Amst.	5
Bew. Sp. (om.		Dito Nation.	5
Amort. Schuld.	4 1/2	Dito 1847	2 1/2
Portugal.		Dito 1851/1852	2 1/2
Londen nieuwe. 8	89 1/2 1/2 1/2		
Dito uitgest. 4			

Mexic., te Lond. 3 pct. 20 1/2; dito Onb. 20 1/2
Van de genoteerde fondsen verdienen handel en variatielijik in Oostenrijksche eenige vermelding, blijvende dezelv 1/4 hooger, door verkooporders voor geldbelegging welke derheid in 5 pct. Nat. werden geeffectueerd.

LONDEN, Vrijdag 1 Junij. Consols op t. 92 1/2, 5/8; N. Mexic. 3 pct. 22 1/2, 3/4; Gren. Uitg. 6 1/2, 7/8; 86 ex d.; Turksche leening. 82; Spanje 1 pct. 18 1/2, 5/8; dito 3 pct. huit. 38, 1/2; Rusl. 4 1/2 pct. 89 1/2; Plaatswe beurs.

PARIJS, Vrijdag 1 Junij. Fr. 4 1/2 pct. 94.10; 100; Sp. hinn. 3 pct. 31 1/2; dito 1 pct. 18 1/2.

WEENEN, Vrijdag 1 Junij. N. Metall. 79 1/2; Nat. 84 1/2; Bankactien 99 1/2; Lombarden 108; Loten 185 1/2; Wissel op Londen 12.13; dito op Parijs 146; Zilver.

MADRID, Donderdag 31 Mei. Sp. 3 pct. hinn. dito 1 pct. 17.85.

Advertentien.

MUSEUM WILLEM TWEE.

Van de pers te komen Maandag 4 dezer,
SOUVENIR DE LA HAYE,
5 Junij 1855.

PRÉSENTÉ A CECILIA DE MALINES, ET DÉDIÉ
A LA BELGIQUE ENTIERE.

INHOUD: Lithographie, expresselijk hiervoor geteekend, Fransche en Hollandsche gedichten. Formaat groot 4o. In net gekleurd omslag. Prijs 50 cents. In alle Boekhandels te verkrijgen of te bestellen. Op franco brieven met de betaling of aanwijzing, verzendt het MUSEUM, franco, doelmatig ingepakt, in geheel het Koninkrijk.
A. J. VAN TETROODE.
(862)

Aan onze Medekiezers!

EENIGE WOORDEN VAN DEN OUD-MINISTER
VAN FINANCIEN,

M. P. P. VAN BOSSE,

Uit zijne **VOORREDE** tot de Nederduitsche vertaling van **DE VRIJHEID VAN HANDEL EN SCHIEPVAART, EN HAAR INVOED OP NIJVERHEID EN VOLKSWELVAART**, door HENRY DUNCKLEY.

(Een Prijschrift, door de Anti-Graanwet-Maatschappij in Engeland bekroond.)
EN EEN ADRES

aan de Tweede Kamer der
Staten-Generaal,

OVER HET
VERVAL DER VOLKSWELVAART IN NEDERLAND,

van eenige **Kiesers**, ingezetenen van de Gemeente Sneek.

(Voor rekening van de Vereeniging: GRONDWET EN ORDE.)

PRIJS: per 250 taf. f 5.00.
" 100 " " 2.50.
" 50 " " 1.50.

Enkele exemplaren worden, op franco aanvraag, vrachtoerij toegezonden. Bestellingen worden ingewacht tot den 15 Junij 1855, te Hoogeveen, bij S. JOUSTRA, en te Sneek, bij J. CAMPEN.
(863)

SYTHOFF'S PRENTENBOEK.

KINDERBIBLIOTHEEK

Vijf en Twintig Cents het Boekdeel.

HUISBOEK VOOR JONGENS EN MEISJES.

Klein Kwarto formaat. — Met vele HONDERD Houtgravuren.

Van HET GROOTSTE PRENTENBOEK zijn in weinige maanden eenige duizenden Exemplaren verkocht. — De uitgever hoopt dat deze **kinder-bibliotheek** met bijschriften van een onzer Dichters, in tien deeltjes à 25 cents compleet zijnde, geene mindere belangstelling zal ontmoeten. — meerder zorg aan besteed. — Het formaat is kleiner, dus gemakkelijker in de huiskamers, de platen vuldiger, de prijs goedkooper. — Men verkrijgt alzoo, ongemerkt, een Plaatwerk van grooten omvang. Een Huisboek, dat uithoofde van deszelfs rijken inhoud, de jeugd nooit vervelen zal, maar waarmede jongens en meisjes, tot in 't volgende geslacht zich nog vermaken kunnen.

De tien afdeelingen zullen bevatten al wat voor de jeugd uiterst aardig, nuttig en aangenaam zijn. De titels zijn: de Boekenkast, de Globe, de Spiegels, enz.
Leyden, Mei 1855.

A. W. SYTHOFF
(864)

De Vrouw van een rustend Zeeman, te Nieuwe Pekela, was sedert geruimen tijd lijdende aan eene kwaal waarvoor zij noch bij Doctoren noch bij Professoren te Groningen eenige baat konde vinden.

Deze maagkwaal was zoo erg, dat zij gedurig zulke zware flauwten kreeg, dat men voor haar leven de. Eindelijk heeft zij, en wel op aanraden van haren Doctor, uwe REVALENTA gebruikt, hetwelk volge heeft gehad, dat zij thans radicaal is genezen.

Hoewel zij niet gaarne haren naam in de dagbladen geplaatst zag, heeft zij mij toch verzocht uwer kennis te brengen, daar zij genegen is deze verklaring aan belanghebbenden mondeling te bevestigen, waartoe deze zich kunnen vervoegen bij den ondergeteekende, Dépôthouder te Oude Pekela.

Oude Pekela, 5 Maart 1855.

Aan het VERKOOPHUIS te Amsterdam.

J. T. FELDBRUGG

DU BARRY'S REVALENTA

is zonder twijfel van alles wat de mensch nuttigt het gezondste voedsel. Ligt verteerbaar: bloedzuiverend, geregeld op de functiën werkende, is zij voor gezonden en zieken aan te bevelen. Wie ze slechts gebruikt, zal ondervinden, welke goede uitwerking zij op gezondheid en gemoedstemming heeft, en zich gemakkelijk overtuigen, hoe zij, op den duur gebruikt, het ligchaam krachtig en sterk maakt.

Zij is voedzaam, krachtgevend en goedkooper dan de meeste voedingsmiddelen, daar men van een vol een geheel bord soep maakt. Bij onpasselijkheid en maagziekten van minder belang gebruikt men als ontbijt; bij ingewortelde kwalen en ernstige ziekten moet zij zoo dikwijls mogelijk andere maaltijden vangen, en kan daartoe afwisselend toebereid worden, zoo als de gebruiks-aanwijzigen aangeven.

De prijs is: 1 pd. 2 pd. 5 pd. 12 pd.)

f 2. — f 3.50 f 8. — f 16. —

Kleine, minder voordeelige bussen omvervaard te nemen, kosten 87 1/2 Cent.

VERKOOPHUIS en de bekende Dépôts.